

"מרחב פתוח"

לחינוך הממלכתי לקראת תכנון מערכת החינוך העל-יסודית

קרית אונו

27.11.14

יום שני ג' חשון תשע"ה

רקע:

כחלק מתהליך התכנון האסטרטגי למערכת החינוך הממלכתית העל יסודית בקרית אונו, עליו אמון מכון "משאבי ידע" בראשותו של דר' איציק כהן, התקיים בתאריך 27.10.14, בתיכון "בן צבי" בעיר, מרחב פתוח, שהינו כחלק מהמדיניות עירונית אשר מעוניינת לקיים שיתוף ציבור רחב בנושאים המרכזיים והמהותיים עבור תושביה.

המרחב הפתוח (Open Space Technology) הינו טכניקה, אשר מקורה בארה"ב והינה דרך ליצירת מפגש משמעותי, לקיומו של שיח פתוח, העלאת סוגיות, רעיונות ודרכי פעולה אפשריות לכיווני עשייה. המפגש נועד לייצר הזדמנות יוצאת דופן להעלות ע"י כל אחד מהמשתתפים את הנושאים החשובים והמשמעותיים לו ביחס לסוגיה המרכזית ולייצר יחד, בזמן קצר יחסית, תוצאות והישגים אשר ישמשו את מקבלי ההחלטות.

את הערב פתח, ראש העיר, מר ישראל גל שבירך את המשתתפים שהגיעו ואת הרצון, המעורבות והאכפתיות של התושבים בעיר, לקחת חלק ולהשפיע על התהליך.

בהמשך נשאו דברים ממלא מקום ראש העיר ומחזיק תיק החינוך, מר רון מלכה ומנהלת אגף החינוך, הגברת נירה פרידמן.

במסגרת הערב התקיים שיח שנסב סביב השאלה הכללית: מה השינוי המיוחל למערכת החינוך הממלכתית העל יסודית בקרית אנו ומהן הדרכים ליישומה?

המשתתפים העלו במליאה סוגיות מרכזיות לדיון ולאחר מכן דנו בהן בקבוצות לצורך בדיקה האם ישנן הסכמות, היכן יש מחלוקות ואילו כיווני פעולה ודרכי יישום אפשריות בכל אחד מהנושאים בהם דנו.

בסיום הערב, הציגה כל אחת מהקבוצות במליאה, את עיקרי הדברים ואת הסוגיות בהן עסקה. להלן סיכום עיקרי הדברים.

סיכום דיון בקבוצה

נושא: תשתיות- גאוגרפיה מול דמוגרפיה מנחות: קרן כספי ושרית ארז

עיקרי הסוגיות שעלו :

1. גידול מס' תלמידים כפועל יוצא של גידול האוכל בעיר.
2. התאמת התשתיות לצרכי האוכל: כיתות קטנות, בתי ספר חדשים (בי"ס אנכי), שירותים הולמים, לוקר לפי מס' התלמידים, אמצעים טכנולוגיים, אולמות ספורט, מרחבי הפסקה, חדרים פרטניים למורים, אוכל וכו'.
3. מערך תמיכה: יצירת מתאם בין מס' התלמידים למערך החינוכי והתומך (פסיכולוגים, אחיות, קלינאית תקשורת וכו').
4. הגדלת מס' חטיבות הביניים והתיכונים בהתאמה לגידול בבתי ספר יסודיים. בהתאם בניית בתי ספר יסודיים.
5. כיתות קטנות! - מתוך תכנון עתידי, והתייחסות לצרכים מיוחדים.
6. מעברים ורצפים- התנגדויות אפשריות לשינוי מצד מורים התיכון, גודל בי"ס התיכון, פחד ממערך מסועפת, הישגים למול יחס אישי, תיכון צומח, בעד ונגד חט"ב, מבנה אחד למול מבנים נפרדים.
7. בחירת מודל מתאים לחטיבה עליונה: שש שנת, חט"ב עצמאית, 7/5, מודל בתים לפי שכבות, 8/4.

לפעולה/המלצה:

1. תכנון "חומש"- לאור צפי גידול האוכל והצרכים המשתנים.
2. קרית חינוך גדולה ונגישה לכלל האוכל עם יכולת התאמה לגידול וקישור. בנייה לגובה עם תשתיות רבות.

סיכום דיון בקבוצה

נושא: התיכון כמכין לחיים מנחה: עדנה

עיקרי הסוגיות שעלו :

1. חסרים תכנים מרכזיים המהווים הכנה לחיים, צורך שעולה בקרב הבוגרים בשלב מאוחר יותר. דוג': ניהול פיננסי, בנקים, אשראי, צרכנות נבונה, פנסיה, מיומנויות ניהול זמן, תהליכי קבלת החלטות, ט"ק/ט"א, ראיון עבודה, חיפוש עבודה, מתן כלים התנהגותיים: הצגת העצמי, איך לייזום, אסטרטגיות ומיומנויות למידה כמיומנויות לחיים.
2. חשיפת התלמידים למקצועות הלימוד באוני'.
3. הכנסת תכני לימוד שנלמדים ביהלום לכלל בתי הספר.

לפעולה/המלצה:

- הכנסת שעתיים קבועות במערכת מז' - יב' כמענה לצרכים הללו.
- שילוב הורים בבחירת התכנים ועדכוןם עם השנים בהתאם לצרכי הזמן המשתנים.
- שילוב מורים חיצוניים והורים בהעברת התכנים.

סיכום דיון בקבוצה

נושא: חינוך אפור ושיעורים פרטיים   מנחה: קרן שטרייספלד

עיקרי הסוגיות שעלו :

1. הכרה בהיקף ממדי קבלת שיעורים פרטיים והצגתם כתופעה שלילית לאור הוצאות כלכליות מרובות, התעלמות מצד הנהלת ב"ס והצוות מהנושא, חוסר במורים מקצועיים במקצועות הלימוד ה"נחשבים", הספקים נמוכים בחומר הנלמד וצורך בהשלמה, רכישת חומרי לימוד לקראת הבגרויות וחומרי לימוד שונים בקרב שתי חטיבות הביניים שמוביל להוצאות כספיות נוספות.

לפעולה/המלצה:

1. התגייסות ברמה העירונית ושיתוף פעולה עם התיכון/ ביה"ס בעיר למיגור התופעה.
2. שילוב אסטרטגיות למידה כחלק מתכנית הלימודים- מתן ארגז כלים לתלמיד.
3. סקר הורים לקבלת אומדן להיקפי התופעה בכל העיר.
4. הקמת מרכזי לימוד בית ספריים בניהול העירייה.
5. גיוס משאבי קהילה ברמה העירונית: סטודנטים, גמלאים, אנשי הייטק ומקצועות חופשיים, עידוד תלמידים במסגרת מחויבות אישית.
6. נטילת אחריות מצד ב"ס וההורים לנסות ולמגר את תופעת השיעורים הפרטיים. ב"ס יפרסם להורים ולתלמידים את החלופות הקיימות בעיר, וההורים לא יפנו למורה פרטית כחלופה ראשונה.
7. שילוב מתרגלים כעזרה למורה במהלך שעות הלימוד בכיתה.

סיכום דיון בקבוצה

נושא: התאמת המערכת למאה ה-21 ויצירת מוטיבציה מנחה: ורד בן שדה

עיקרי הסוגיות שעלו :

1. דור שהולך ומשתנה כל הזמן, בעל מאפיינים ייחודים, מול מער' מיושנת שלא מייצרת שת"פ ומעוררת התנגדות.

לפעולה/המלצה:

1. למידה חווייתית ויותר דנאמית- התאמה לעולם שמחוץ לכותלי ב"ס, מתן חוויה נעימה יותר והענקת ידע כללי ומיומנויות לעתיד.
2. למידה מהתלמידים כיצד להתאים את המערכת למגמות החדשות והשינויים הקיימים.
- 3 התבוננות מחודשת על נושא המגמות להגברת מוטיבציה ומתן בחירה לתלמידים.
4. הענקת מנדט וחופש ביטוי למורים להעברת תכנים באופן חווייתי.
5. הגברת הדרישה ללמידה עצמאית חרף התנגדות ההורים.
6. חונך/ דמות מבוגר המעניק לתלמיד מקום לביטוי אישי.

סיכום דיון בקבוצה

נושא: דמות המבוגר המשמעותי מנחה: צפריר הנדלר

עיקרי הסוגיות שעלו :

1. מיהו מבוגר משמעותי? היותו משמעותי תלויה בראייתו את עצמו כך (רצוי שיהיה אדם עשיר בידע, תוכן, ערכים, בעל יכולות בינאישיות).
2. שיח מורה - ילד (ברמת כיתה/ ברמת פרט) דורש כלים, ערנות ויכולת זיהוי ומיפוי (איתור הילדים).
3. מורה שמבקש לנהל דיאלוג איכותי ייעזר וילווה במנגנוני ופריזמה נוספת בהקשר זה.
4. אינטראקציה בין מבוגר ותלמיד - האחריות היא על המורה.
5. סמכותו נובעת לא מההורה ולא מהילד אלא בגלל הכשרתו מקצוענותו.

לפעולה/המלצה:

1. זיהוי גורמים מתקשים במערכת- מורים ותלמידים, והענקת לווין, תמיכה, אימון ומתן סט כלים.
2. קבוצות מיקוד למפגשי רפלקציה.

סיכום דיון בקבוצה

נושא: שינויים ביחס לריבוי רפורמות ודרכי הערכה ומדידה מנחה: חנה

עיקרי הסוגיות שעלו :

1. התנגשויות בין רפורמות אופק חדש ועוז לתמורה- הסכמי עבודה, ניהול שש שנתי מנהל חט"ב לא ת"פ של מנהל תיכון למרות שמנהל תיכון הוא מנהל השש שנתי.
2. רפורמת ישראל עולה כיתה- שינוי מערך בחינות בגרות, שינויים בחינוך העל יסודי בקרית אנו.
3. מה המערכת תעשה עם מורה שיקבל ציון נמוך בהערכה.

לפעולה/המלצה:

1. ריבוי מדידות כגון: מדידה והערכת בי"ס, מדידה עירונית, מדידה ארצית (ראמ"ה) והצעה למדידה נוספת- שביעות רצון התלמידים מהתהליך.
2. בחינה מחודשת של כל ההתנגשויות ואי לקיחת תפיסות קיימות כמובנות מאליהן. לדוג' תיכון שש שנתי בשילוב הרפורמות מכיל בעיות חדשות

ליוו, סיכמו וערכו: דר' איציק כהן, דנית אבני בר, רעות כץ- מכון "משאבי ידע".